

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Pedagogisk delaktighet som en del av verksamhets- kulturen i småbarnspedagogiken

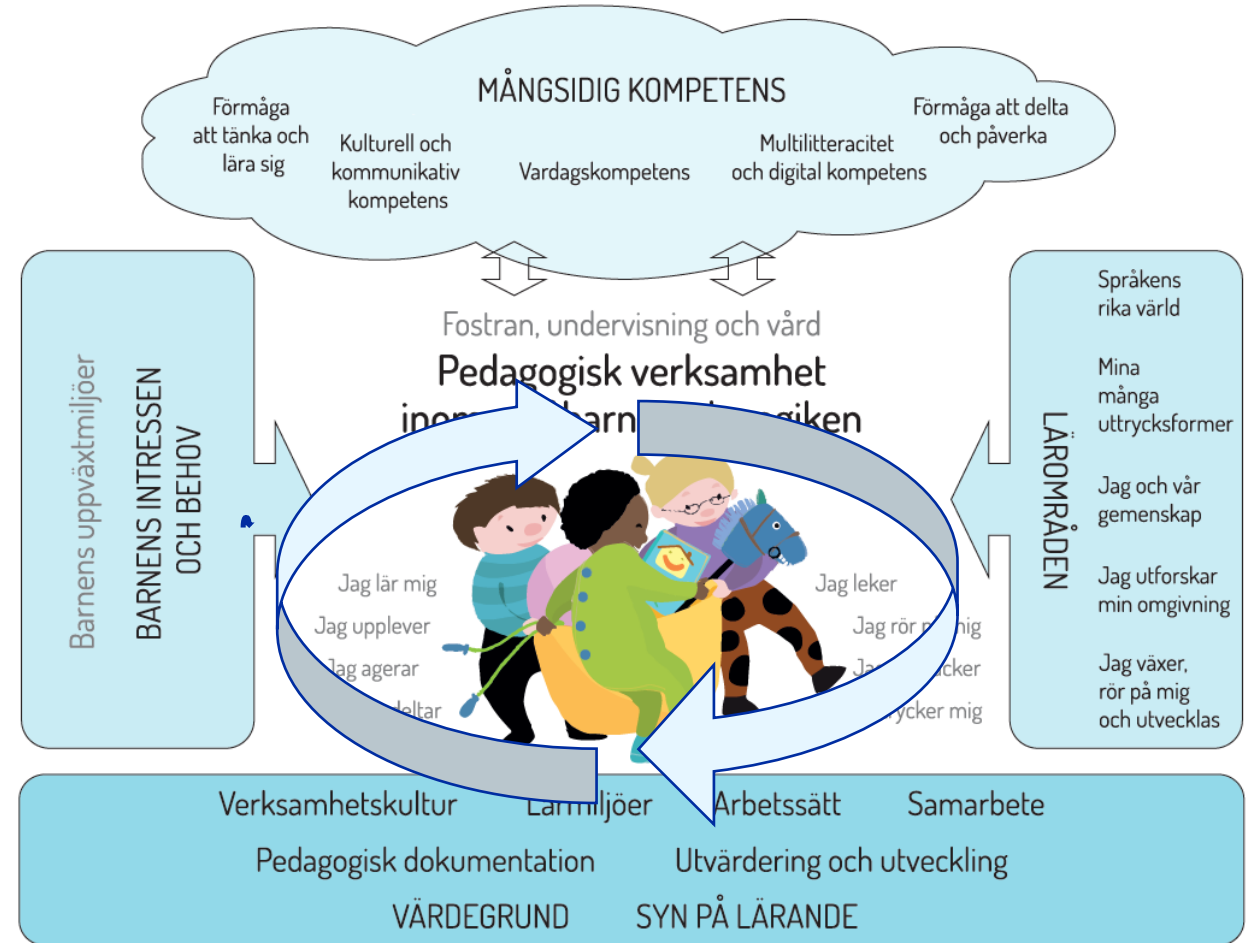
3/5, Delaktighet i fråga om planeringen av
verksamheten och en helhetsskapande verksamhet

Elina Kataja och Utbildningsstyrelsen

Projektligt arbete som ett helhetsskapande arbetssätt

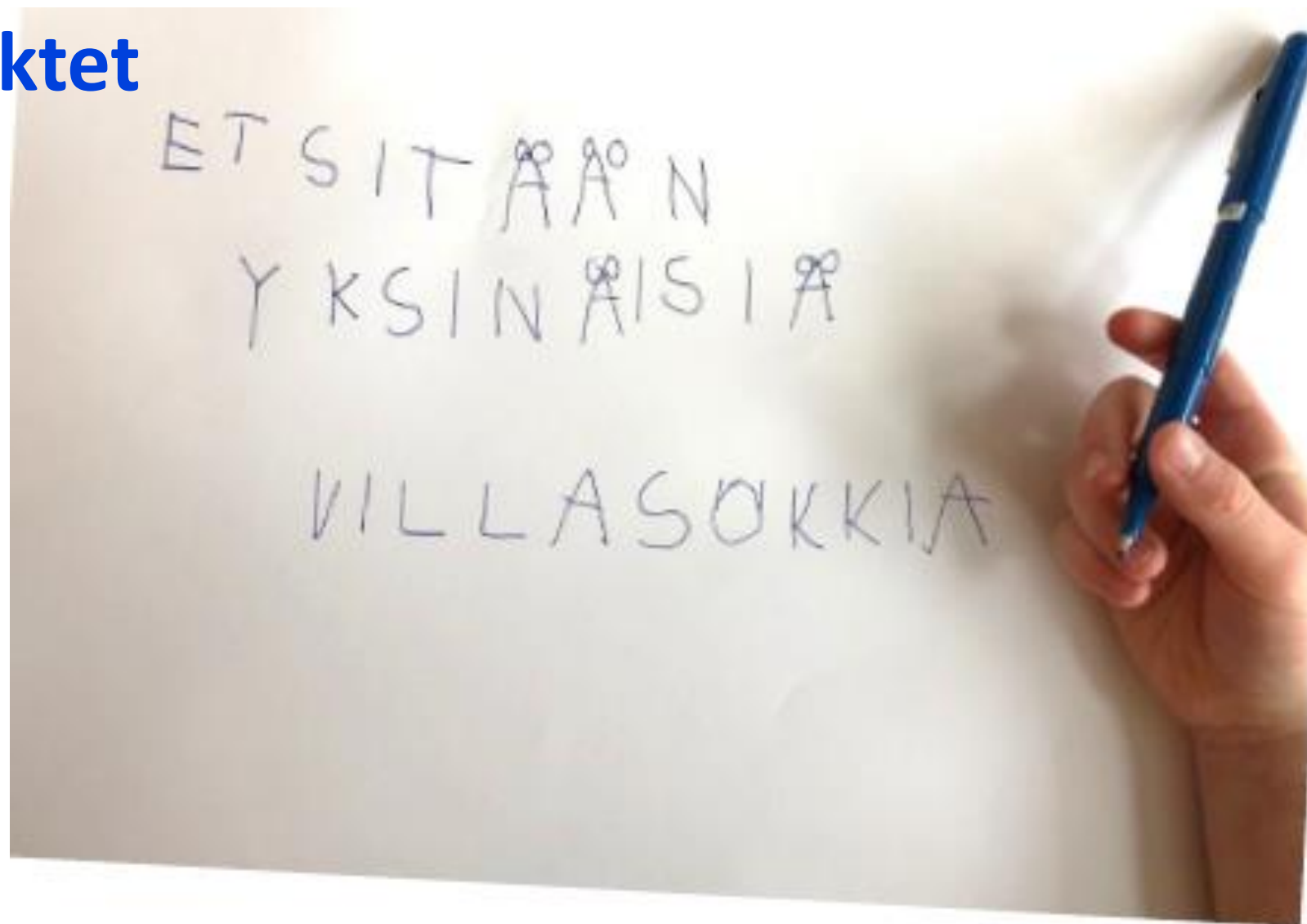
- Möjliggöra barnens delaktighet och arbeta en längre tid med aktiviteter som kombinerar olika lärområden och barnens intressen
- Det centrala är en gemensam process: gemensamt engagemang, gemensam planering, gemensamt genomförande, gemensam utvärdering
- Alla behöver inte delta i allt, göra allt på samma gång eller vara intresserade av samma saker, utan man kan ha flera, mindre eller lite större projekt på gång samtidigt
- *”Lärområdena ska inte genomföras som separata helheter, utan deras teman ska kombineras och anpassas utgående från barnens intressen och kompetens. En helhetsskapande pedagogisk verksamhet gör det möjligt att granska och undersöka olika företeelser och fenomen i ett brett perspektiv. Den centrala utgångspunkten för verksamheten är barnens frågor och intressen. Teman kan till exempel växa fram i samband med lekar, sagor, utflykter eller i spontana kommunikationssituationer mellan barnen och personalen samt i kommunikationen barnen emellan.” (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2018, 42)*

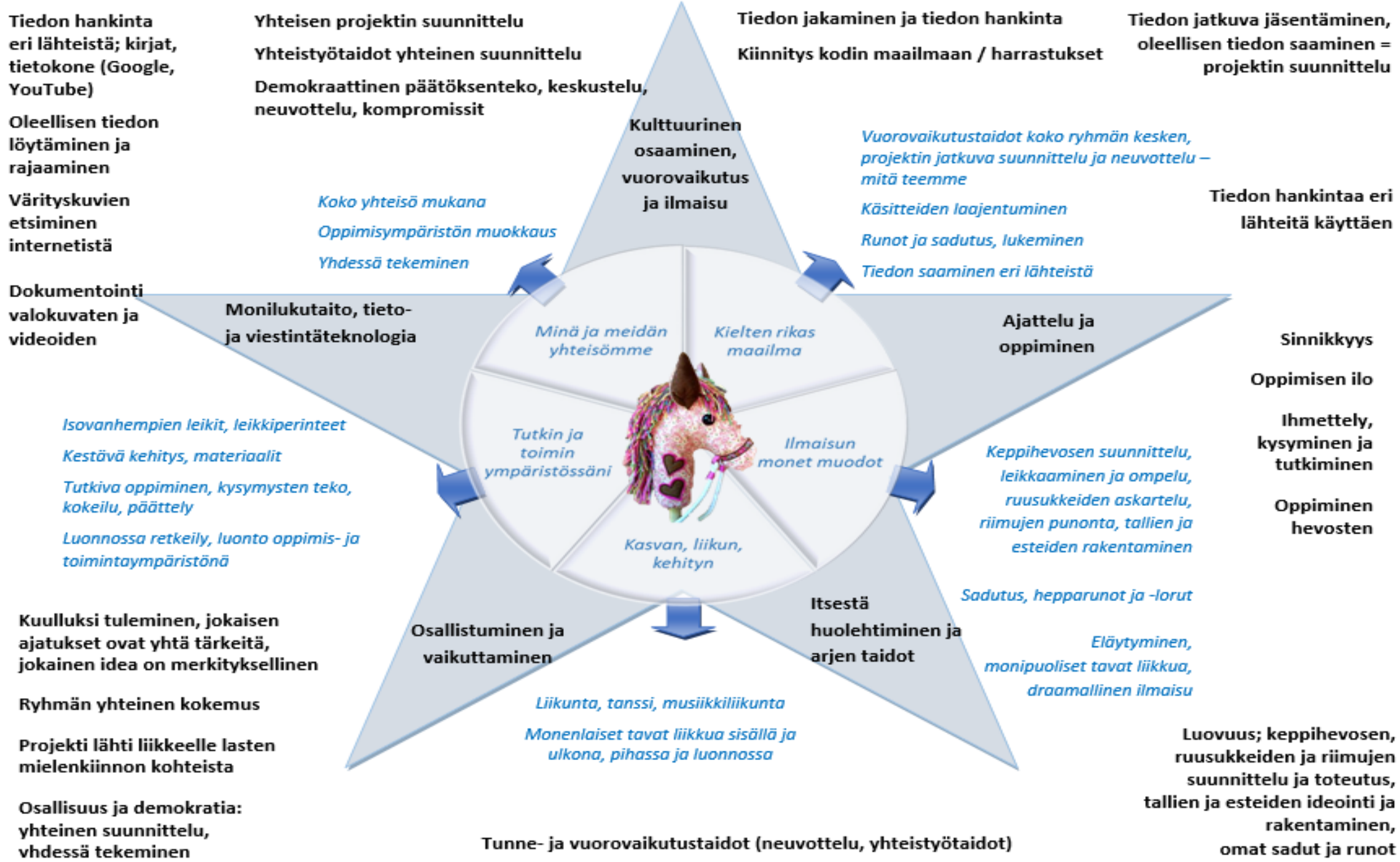

Projektien luonne

Käpphästprojektet

Pedagogisk dokumentation som ett verktyg för att planera och utvärdera ett projekt

I samband med projektligt arbete är pedagogisk dokumentation ett sätt att utvärdera

- projektets innehåll
- vilka lärområden som har behandlats
- vad verksamheten borde fokusera på i fortsättningen
- hur processen har påverkat barnens (och personalens) tänkande, interaktionsfärdigheter och lärande

”Pedagogisk dokumentation är en central arbetsmetod för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla den småbarnspedagogiska verksamheten. Det är en kontinuerlig process där observationer, dokument och en gemensam tolkning av dessa skapar förståelse för den pedagogiska verksamheten. --Syftet med pedagogisk dokumentation är att förverkliga småbarnspedagogisk verksamhet utgående från barnen.” (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2018, 39)

Personalens roll

- Se och vara lyhörd för barnens tankar och intressen och ta fasta på dem
- Möjliggöra att projektet blir till och framskrider
  - Föra barnens idéer vidare
  - Berika verksamheten med nya element
  - Upprätthålla projektet
- Möjliggöra olika kontaktytor för barnen
- Främja att projektet växer med hjälp av nya intryck och sätt att behandla temat
- Dokumentera verksamheten, utvärdera och planera vidare tillsammans med barnen

Hur inleds ett projektarbete?

- Varje projekt är en unik helhet som blir till och byggs upp i den specifika barngruppen
- När man modigt tar fasta på barnens tankar och funderingar kan man med gemensamt engagemang och gemensam planering bygga upp intressanta och mångsidiga projekt av nästan vilket tema som helst – där man får förundra sig över saker som intresserar barnen och tillsammans utforska dem
- *”Den centrala utgångspunkten för verksamheten är barnens frågor och intressen. Det sätt på vilket målen för lärområdena förverkligas varierar beroende på temat, situationen och hur barnen lär sig. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.”* (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2018, 42)

”Ett litet barn kan inte be om något specifikt, men hen förundras över allt och det är det som vi behöver utgå från.”

*”Kun laitetaan vettä päälle.
Lisää vettä. Ne voi kasvaa!”*

*”Sit mä kastelen nää,
niin ne kasvaa.”*

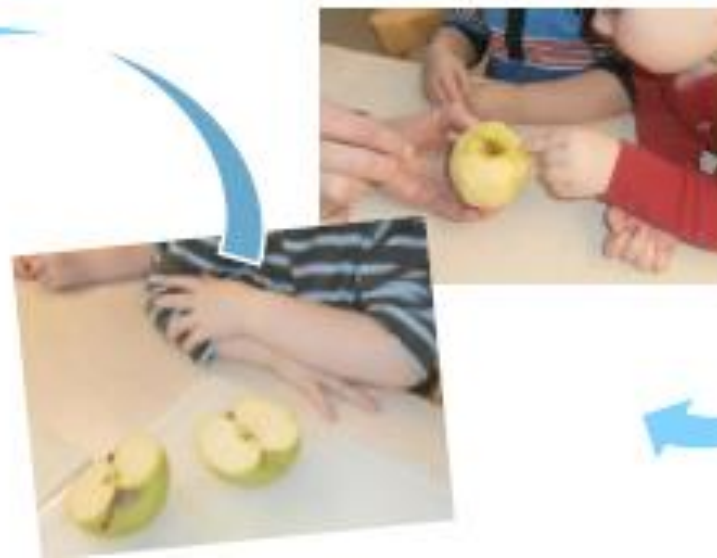

Mitä siemenistä tulee?

*”Dinosaurus.”
”Sinistä...”
”Keltainen dinosaurus.”*

Mitä omenan sisällä on?

*”Ehkä leipää?”
”Siellä on hämähäkkejä. Jännittää.”
”Siellä on hirviötä!”*

”Ett litet barn kan inte be om något specifikt, men hen förundras över allt och det är det som vi behöver utgå från.”

Varför?

- Idén har kommit från barnen. Personalen möjliggör och ger verktyg och är också med och lär sig.
- Även med barn under tre år har vi gjort längre projekt med utforskande lärande som mål.
- För att barnen själva ska lära sig att göra, fundera och utforska.

Vad har vi lärt oss?

- Vad man kan hitta inuti en frukt
- Vad är frön, hur man sår frön och vad som kan växa ur dem
- Hur man sköter om groddar och plantor som har vuxit ur fröna
- Att lyssna, berätta, göra tillsammans
- Utforska och iaktta, långvarigt arbete
- Även personalen lär sig mycket. Vi har gjort många bra iakttagelser om tvååriga barns färdigheter att tänka, dra slutsatser och lära sig.
- Alla blir inte inspirerade av samma sak och därför är det viktigt att den vuxna inte kräver att alla barn ska delta

Mera om projektligt arbete

- *Lumoudu lapsesta* YouTube –kanalen (på finska) -> *Kaupunkileikki* som ett helhetsskapande arbetssätt
<https://youtu.be/FkDMW6D1Qgw>
- Utbildningsstyrelsens stödmaterial om pedagogisk dokumentation:
<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/pedagogisk-dokumentation>

Vietimme syyslomaa. Kaupunkileikki alkoi ryhmien jakautumisesta ja saimme suunnitella mitä kaupunkiin voisi tulla. Sinne tuli fanpark, karkkikauppa ja elokuvateatteri.

Med sikte mot pedagogisk delaktighet

Frågor att fundera på för pedagogerna, teamen och hela arbetsgemenskapen

- På vilket sätt utmanar ett projektligt arbetssätt ditt eget pedagogiska tänkande – hurdana styrkor och å andra sidan utvecklingsbehov ser du i din egen yrkesroll i relation till helhetsskapande projektligt arbete?
- Vad i ditt team/arbetsgemenskap hindrar projektlik verksamhet som utgår från barnens initiativ – och på vilket sätt kunde man undanröja hindren?

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Inspirerande insikter på den gemensamma resan mot ökad delaktighet!

Elina Kataja och Utbildningsstyrelsen

